

ЖЕМ - САҒЫЗ

№6 (7866) 12 ақпан, Бейсенбі 2026 жыл

<https://zhemsagyz.kz/>

zhemsagyzgazeti@mail.ru

НЫСАН

АУДАНДА ЗАМАНАУИ ӨРТ СӨНДІРУ ДЕПОСЫ АШЫЛДЫ

Қарауылкелді ауылында соңғы 58 жылда алғаш рет жаңа өрт сөндіру бөлімі пайдалануға берілді. Бұл – аудан халқы үшін ғана емес, өңірдің төтенше жағдайлардың алдын алу жүйесі үшін де маңызды әрі тарихи оқиға.

Салтанатты ашылу рәсіміне Қазақстан Республикасы Төтенше жағдайлар министрлігінің генерал-лейтенанты Шыңғыс Әрінов, Ақтөбе облысы әкімінің орынбасары Ғалымжан Елеуов және сала ардагерлері, аудан басшылығы мен ауыл тұрғындары қатысты.

Шара барысында қауіпсіздік саласының маңыздылығы мен жаңа нысанның өңір үшін стратегиялық рөлі ерекше атап өтілді.

Осы уақытқа дейін байғаниндік өрт сөндірушілер 1968 жылы салынған, қызмет талаптарына сай келмейтін әрі апатты деп танылған ғимаратта жұмыс істеп келген. Жаңа депонның іске қосылуы бұл мәселені түбегейлі шешіп, құтқарушылардың еңбек жағдайын айтарлықтай жақсартты.

Өткен жылдың 28 сәуірінде басталған бұл жоба қысқа мерзім ішінде жүзеге асырылып, биылғы жылдың 5 ақпанында өңірдегі қауіпсіздік инфрақұрылымын нығайтатын заманауи өрт сөндіру депосының құрылысы толық аяқталды. Аумағы кең, елді мекендері бір - бірінен шалғай орналасқан Байғанин ауданы үшін заманауи өрт сөндіру бөлімінің ашылуы – уақыт талабы. Төтенше жағдайлар кезінде жедел әрекет ету мүмкіндігі тұрғындардың қауіпсіздігін қамтамасыз етуде шешуші рөл атқарады.

Жалпы құны 870 062,0 мың теңгені құрайтын нысанның құрылыс - монтаждау жұмыстарына 847 331,1 мың теңге жұмсалған. Құрылысты «Orda service group» ЖШС-і жүргізсе, техникалық қадағалауды «ОРАЗБАЙ-2005» ЖШС-і, ал авторлық қадағалауды «Ремстрой-проект» ЖШС-і жүзеге асырды.

Жаңа нысан 0,7715 гектар аумақты алып жатыр. Құрылыс ауданы – 946,40 шаршы метр. Аумақ толық абаттандырылып, 4460,30 шаршы метрге асфальт жабындысы төселген, 2351,03 шаршы метр жер көгалдандырылған.

Ғимарат екі қабаттан тұрады. Бірінші қабатта кезекші қарауыл

үй - жайы, оқу сыныбы, ауысым бастығының кабинеті, жылыту және тамақтану бөлмелері орналасқан. Сонымен қатар өрт сөндіру автокөліктеріне арналған гараж (бокс 1), жуу бекеті (бокс 2), тексеру арығы бар техникалық қызмет көрсету аймағы қарастырылған. Өрттен немесе жаттығудан оралған техниканы жуу және кептіруге арналған арнайы бөлме де бар. Инженерлік - техникалық үй - жайлар – электр қалқаны, желдеткіш камерасы және жылу пункті де бірінші қабатта орналасқан.

Екінші қабатта қызметкерлердің киім мүлкін сақтауға арналған қойма арнайы сөрелермен, шкафтармен және ілгіштермен жабдықталған. Сондай - ақ жеке құрамның демалуына, қалпына келуіне және психологиялық жүктемені азайтуға арналған арнайы бөлме қарастырылған. Жобада өрт сөндірушілерді биіктіктен қорқу тосқауылын еңсеруге үйрететін кіріктірілген жаттығу мұнарасы да салынған.

Жаңа депо кешені барлық қажетті инфрақұрылыммен жабдықталған. Мұнда техникаға арналған кең гараж бокстары, диспетчерлік бөлме, асхана, оқу сыныптары, арнайы жабдықтар қоймасы, демалыс бөлмелері, сондай - ақ газ - түтіннен қорғау қызметінің бекеті қарастырылған. Құтқарушылардың дене даярлығын сақтауға арналған «Batyr team» спорт залы, футбол алаңы және workout - аймақтың болуы – бұл нысанның ерекшелігін айқындайды. Айта кету керек, мұндай толыққанды ин-

фрақұрылым кей жағдайда қалалық өрт сөндіру бөлімдерінде де сирек кездеседі.

Салтанатты шара барысында жеке құрамға жаңа техника кілттері табысталды. Олардың қатарында жедел - құтқару көлігі мен аудан жағдайында жоғары өтімділігімен ерекшеленетін, мамандандырылған жүк - жоллаушы көлігі бар. Бұл техникалар құтқару жұмыстарының тиімділігін арттырып, кез келген төтен-

ше жағдайға дер кезінде жетуі мүмкіндік береді.

Аталған нысанның құрылысы бекітілген жобалау - сметалық құжаттамаға сәйкес жүргізілді. Жоба бойынша құрылыс мерзімі 6 ай болып белгіленген еді. Алайда жұмыстар көлемінің ауқымдылығы мен ұйымдастырушылық мәселелерге байланысты мердігер мекеме нысанды 9 ай ішінде аяқтап, пайдалануға тапсырды. Яғни, құрылыс 3 айға кешігіп аяқталды. Ғимараттың сметалық құжаттама-

ры кезінде аудан орталығынан уақытша жұмысшылар тартылды. Атап айтқанда, дәнекерлеуші, жүк тиегіш көлігінің жүргізушісі, сондай - ақ бояу және тазалық жұмыстарына мамандар қабылданды. Бұл жергілікті тұрғындарды жұмыспен қамтуға да оң әсерін тигізді. Мердігер компания нысанды пайдалануға қабылдаған күннен бастап 2 жылдық кепілдік міндеттемесін алады. Осы мерзім ішінде анықталған ақауларды мердігер өз есебінен жоюға міндетті. Нысан заманауи қауіпсіздік және цифрлық басқару жүйелерімен жабдықталған. Өрт жағдайында

Электр энергиясы ажыратылған жағдайда нысанды толық қамтамасыз ететін автоматты генератор қарастырылған. Жалпы алғанда, нысан барлық құрылыс стандарттары мен қауіпсіздік талаптарына сай салынды және қазіргі таңда толыққанды қызмет көрсетуге дайын, - деді аудандық сәулет, қала құрылысы және құрылыс бөлімінің басшысы Нұржан Жұбанов.

Сонымен қатар, жаңа жобаны іске асыруға атсалысқан Төтенше жағдайлар департаментінің қызметкерлері, сала ардагерлері мен жергілікті атқарушы орган өкілдері Алғыс хаттармен және

медалдармен марапатталды. Жаңа өрт сөндіру депосының ашылуы құтқарушылардың әрекет ету уақытын қысқартып, жұмыс тиімділігін арттыруға жол ашады. Ал Байғанин ауданы тұрғындары үшін бұл – төтенше жағдайларда жедел көмекке қол жеткізу мүмкіндігі мен қауіпсіздік деңгейінің айтарлықтай артақанын білдіреді.

«Жем - Сағыз» ақпарат.

ЖЫР КЕРУЕНІ УАҚЫТПЕН ЖАРЫСА АЛҒА ОЗҒАН САЙЫН МҰҚАҒАЛИ МАҚАТАЕВТЫҢ ПОЭЗИЯСЫ ЖАҢА ҚЫРЫНАН ЖАРҚЫРАП, ҰЛТ РУХАНИЯТЫНЫҢ ТЕМІРҚАЗЫҒЫНА АЙНАЛА ТҮСУДЕ. Қ.МҰХАНБЕТҚАЛИ АТЫНДАҒЫ МЕКТЕП - ГИМНАЗИЯСЫНДА ӨТКЕН «МҰҚАҒАЛИША ҮН ҚАТСАМ» АТТЫ ПОЭТИКАЛЫҚ - МУЗЫКАЛЫҚ КЕШ – АҚЫННЫҢ 95 ЖЫЛДЫҚ МЕРЕЙТОЙЫНА АРНАЛҒАН ЖҮРЕКЖАРДЫ ТАҒЗЫМНЫҢ ЖАРҚЫН КӨРІНСІ БОЛДЫ. ХАНТӨІРІНІҢ МҰЗБАЛАҒЫНА АЙНАЛҒАН АҚЫНДЫ ҰЛЫҚТАҒАН БҰЛ КЕШ ӨЛЕНІ МЕН ӨНЕРДІҢ ШЫНАЙЫ ТОҒЫСЫНА АЙНАЛДЫ.

Кеш барысында ақынның тек отты жырлары оқылып қана қоймай, жүректі тербейтін әндері шырқалып, көрерменді ерекше әсерге бөледі.

Әдеби кешке арнайы шақырылған ақындар мен өнер иелері поэзия мен музыка тоғысқан тағылымды сәттердің шырайын көрсетті. Қазақ авторлар қоғамының мүшесі Айнабек Жеткімбаев, ұлағатты ұстаз - ақындар Ақторғын Алдабергенова, Әсия Ұлықпанова, Есімхан Жаманбай, өнерлі асаба Ер-

МҰҚАҒАЛИША ҮН ҚАТСАМ...

болат Шаңдин, өнер жанаушыры Қуаныш Меделбаев, жыршы - термеші Мерген Нұрмағанбетов, жас ақын Данияр Дәулеткерей сынды қалам иелері кештің мазмұнын аша түсті.

Ал екінші бөлімде Мұқағалидың бір күндік емес, уақытпен бірге жасайтын мәңгілік тұлға екені тағы бір мәрте дәлелденді. Жергілікті ақындар мен мектептің жас дарындары Мұқағали рухына арнаған өз туындыларын оқып, «ақын өлсе де, жырды өлмейтінін» паш етті.

«Абай үндес Мұқағалидай перзенті бар халық — шы-

әкімшілігі келген қонақтарға ризашылығын білдіріп, ақын мұрасын насихаттау — ұрпақ парызы екенін атап өтті.

Мұқағали поэзиясы – уақытпен өлшенбейтін құндылық. Оның әрбір өлеңі адам жанын тазартатын, ой мен сезімді тәрбиелейтін рухани мектеп десек, артық айтқандық емес. Ақын жыры арқылы біз туған жерге деген махаббатты, анаға деген құр-

нымен де бақытты халық» деген түйінмен аяқталған кеш қатысушылардың есінде ұзақ сақталары анық. Поэзия кеші соңында мектеп

метті, адамдық биік мұраттарды танимыз. Сондықтан Мұқағали мұрасы – бүгінгі ұрпаққа ғана емес, келешек буынға да аманат. Бұл кештің

ерекшелігі – поэзия мен әуеннің, өткен мен бүгіннің, аға буын мен жас ұрпақтың жарасымды үндестігі. Сахна төрінде ақын өлеңдері оқылып, сөзіне жазылған әндер шырқалып, жас ақындардың арнау жырлары көрерменге жол тартты. Бұл – Мұқағали рухының тірі, поэзиясының мәңгі екенін дәлелдейтін жарқын көрініс. Осындай рухани шаралардың өтуіне ұйытқы болып отырған Қ. Мұханбетқали атындағы мектеп - гимназиясының ұжымына,

қатысушы ақындар мен өнерпаздарға, ұйымдастырушыларға аудандық мәдениет үйі атынан шынайы алғысымды білдіремін.

Ұлы ақынның жыры жүрегімізге шуақ болып құйылып, рухымызды асқақтата берсін! - деген аудандық мәдениет үйінің басшысы Жадыра Ермекебаева Мұқағали оқылған, Мұқағали айтылған әрбір кеш – елдік пен руханияттың меркесі екенін баса айтты.

Әйгерім КАРИМАН.

Биыл қазақ музыка өнерінің көрнекті өкілі, сазгер, халық жүрегінен орын алған өлмес әндердің авторы Бәкір Тәжібаевтың туғанына 100 жыл толып отыр. Бұл мерейтой – бір ғана тұлғаның емес, тұтас бір дәуірдің, ұлттық өнердің тағылымды жолына тағзым ететін айтулы белес.

Қазақ ән өнерінің алтын қорынан ойып тұрып орын алған шығармалардың артында терең тағдыр, халыққа деген шексіз махаббат, өнерге адалдық жатады. Осындай асыл қасиеттерді бойына сіңіре білген тұлғалардың бірі – Бәкір Тәжібаев.

Ол – ХХ ғасырдағы қазақ музыкасының дамуына өзіндік қолтаңбасын қалдырған, ән арқылы ұлттың жан дүниесін, өмірге көзқарасын, сағынышын мен қуанышын жеткізе білген дара сазгер. Оның әндері қарапайымдылығымен, әуезділігімен және шынайы эмоциясымен ерекшеленеді. Әрбір туындысынан халықтың нақыш, ұлттық рух айқын сезіледі.

Бәкір Тәжібаевтың шығармашылық жолы – еңбек пен ізденіске толы өмірдің көрінісі. Ол өз заманының тыныс – тіршілігін, қарапайым халықтың болмысын ән тілімен сөйлетті. Сазгердің әндері кәсіби сахналарда ғана емес, ел ішінде, ауыл төрінде, отбасылық жиындарда, той – тоймалақта орындалып, халықпен бірге жасады.

Өсіресе, оның туған жерге, елге деген сүйіспеншілікті арқау еткен әндері тыңдарман жүрегінен ерекше орын алды. Бұл шығармаларда тек әуен емес, тұтас бір дәуірдің үні, өткен күндердің ізі бар. Сондықтан да Бәкір Тәжібаев әндері уақыт өткен сайын құндылығын жоғалтпай, керісінше, жаңа буынның рухани азығына айналууда.

Сазгер шығармаларын кәсіби өңірлермен қатар, жас өнерпаздардың да репертуарынан жиі кездестіреміз. Бұл – оның әндерінің өміршеңдігін, көркемдік қуатының мықтылығын көрсетеді. Бүгінде Бәкір Тәжібаевтың мұрасы музыка зерттеушілері мен өнертанушылар үшін де маңызды тақырыпқа айналып отыр.

Мерейтой аясында өңірлерде түрлі мәдени іс – шаралар, концерттер, еске алу кештері, шығармашылық кездесулер ұйымдастыру жоспарланады. Бұл – ұрпақ пен ұрпақты жалғаса рухани сабақтастықтың айқын көрінісі. Өнер адамын ұлықтау – ұлттық мәдениетке көрсетілген құрмет.

Бәкір Тәжібаевтың ғұмыры мен шығармашылығы – жас сазгерлер мен өнер жолын таңдаған өрендерге өнеге. Ол өнерді атақ үшін емес, халық үшін жасаудың жарқын үлгісін көрсетті. Сондықтан да оның есімі қазақ музыкасының тарихында алтын әріппен жазылды.

Ғасыр өтсе де, сазгер қалдырған әуендер елмен бірге жа-

сай бермек. Өйткені шынайы өнер ғана уақыт сынынан сүрінбей өтеді.

ҒАСЫРДАН ҒАСЫРҒА ЖАЛҒАСҚАН ӘУЕН

Уақыт керуені жүйткіп өткенімен, соңында өшпес мұра қалдырған тұлғалардың есімі ел есінде мәңгі сақталады. Кейде бір өн бүкіл халықтың тағдырына айналады. Бәкір Тәжібаевтың шығармашылығы – бір төбе болса, оның адами болмысы мен азаматтық келбеті – бір төбе. Биыл 100 жылдығы аталып өткелі отырған Бәкір Тәжібаев кім еді? Үйде қандай өке, сахнада қандай тұлға болды? Оның әуендерінің артында қандай мұң мен қуаныш жатыр? Біз бүгін ақынның көзін көрген туған – туыстарымен және оның әндеріне жан бітірген өнерпаздармен сұхбаттасып, "Бәкір өлеміне" жетелей-

тін естеліктер тиегін ағытқан едік...

Ақан ТӨЛЕУОВ, Б. Тәжібаевтың бауыры Мырзағали Төлеуовтің баласы:

ТҮН ТЫНЫШТЫҒЫНДА ТУҒАН ТУЫНДЫЛАР

Бәкір ағаның шығармашылық лабораториясы өзгеше еді. Ол шабытты күндіз емес, көбіне түн қойнауынан іздейтін. Сазгер үшін ең өнімді уақыт — кешкі сағат 22:00-ден бастап, таңғы 4–5-ке дейінгі аралық болатын. Үйінің асханасында, тыныштық орнаған шақта, ой мен әуен астырып, болашақ әндердің алғашқы нобайы дүниеге келетін. Домбыраның қоңыр үнімен көмкерілген сол түндерде туған шығармалар ертеңгі күннің рухани азығына айналатын. Әуені мен сөзі қатар өрілген бұл туындыларды Сапаргүл анамыз жазу машинасына түсіріп, әрбір жолын ұқыппен қағазға басады. Осылайша отбасы шығармашылықтың бір бөлшегіне айналып, әндер бірлескен еңбектің жемісі ретінде қалыптасатын.

Бәкір Тәжібаевтың өнері тек қала сахнасымен шектелмеді. Байғанин өңіріне іссапармен келген сәттерінде, өз үйінде таңға дейін домбырамен сүйемделіп, шағын шығармашылық кештер өткізетін. Бұл отырыстар нағыз тірі музыка мен жанды сезімге толы болатын.

Айгүл ТӨЛЕУОВА:

БІЗ ҮШІН «ТӘТЕ» БОЛҒАН БӘКІР

- Біз Бәкір Тәжібаевты ешқаш-

шан «аға» деп емес, «тәте» деп атайтынбыз. Ол кісінің болмысы да сол атауға сай - өте қарапайым, ақкөңіл, айналасын күлкіге бөлеп жүретін жайдары жан еді. Қай ортаға барса да, сөзінен жылылық, әзілінен өмірге деген махаббат сезіліп тұратын.

Тәтеміздің ауылға, Қарауылкелдіге келуі де өзіне ғана тән қарапайымдылықпен өтетін. Ол кісі көбіне алдын ала хабар бермей, пойызбен келіп, одан әрі орталыққа автобуспен өз бетімен жетіп алатын. Әкеміз: «Хабар бермедіңіз бе, күтіп алатын едік қой», - деп айтқанда, тәтеміз күлімісіреп: «Ой, өзім келем ғой, ауылды білем ғой», - деп

балалық қызығушылық қана емес, өнерге деген алғашқы іңкәрлік болса керек.

Осы бір қарапайым ауыл үйінде, түнгі әңгіме мен домбыраның үні арасында, магнитофон лентасына жазылған әндер - бүгінгі ұрпаққа жеткен рухани қазына. Бәкір Тәжібаевтың өнері үлкен сахнада ғана емес, осындай шағын бөлмелерде, ауылдың қара шаңырағында, елдің ортасында өмір сүрді.

Біз үшін ол - атақты сазгер ғана емес, ауылын сағынған, ағайынын қадірлеген, балалардың қасында күле жүріп ән айтқан «тәте» болып қала бермек.

Бәкір ТӘЖІБАЕВ — 100 жыл

ге деген шексіз құрметтің белгісі болатын.

Ағамның адамгершілік болмысы бір оқиғадан ерекше айқын көрінеді. Бір жолы Доңыз тауға іссапармен бара жатып, қыстың қақаған кезінде көліктері жолда бұзылып, жылқы ауылына соққан екен. Сол үйге кірсе, жылқышының әйелі толғатып, босанып жатыр екен. Үй ішіне сазгерді құрмет тұтып, дүниеге келген сабиге ат қоюды өтінеді. Сонда ағам еш ойланбастан: «Бәкірғали болсын», - деп ат қойыпты. Бұл - жай ғана есім емес, жүректен шыққан бата, өмірге келген сабиге берілген ақ тілек еді.

Осындай естеліктерді еске

АҚТӨБЕНІҢ АҚ АЙДЫНЫ: Бәкір Тәжібаевтың 100 жылдық белесі

түсірген сайын, Бәкір Тәжібаевтың бейнесі көз алдыма келіп отыр.

Елдос ҚОЖАБАЕВ, өнші, Қ. Мұханбетқалиұлы атындағы мектеп - гимназиясының тәрбие ісі жөніндегі орынбасары:

«АҚБҰЛАҚ» – БАЛАЛЫҚ ШАҒЫМНЫҢ ҮНІ

Бала күнімде алғаш «Ақбұлақты» айтып көргенімде, әннің мағынасын толық түсінбесем де, оның әуені бірден жүрегімді баурап алды. Сол кезде ерекше бір тазалық, сағыныш, мейірім сезілді. Өнді айтып тұрған сәтте өзімді туған ауылымның бұлағының қасында тұрғандай сездім. Сол бір балаң көңілмен шыққан «Ақбұлақ» әуені менің жүрегімде мәңгілікке сақталып қалды.

«Ақбұлақ» - менің балалық шағымның үні сияқты. Ол мені туған жеріммен, ауылдың табиғатымен, таза сезімдермен байланыстырады. Өмір жолында қандай жүреме де, осы әнді естігенде немесе орындағанда, бала күнгі армандарым, ауылдың тыныш кештері, үлкендердің ақ батасы көз алдыма келеді. Ән әрдайым мені тамырлымды, шыққан тегімді ұмытпауға жетелейді, туған жерге деген сағынышымды оятады.

Уақыт өте келе бұл ән мен үшін мүлде басқа қырынан ашылды. Бұрын жай әуен ретінде айтсам, бүгінде әр сөзін, әр иірімін жүректен сезініп орындаймын. Сондай - ақ, оның қандай кең диапазонды талап ететінін түсіндім. Өмірдің қуанышы мен қиындықтарын көрген сайын «Ақбұлақтың» философиялық тереңдігі, мән - мағынасы мен үшін жаңа қырынан ашыла бастады. Жылдар өткен сайын өнге деген ішкі сезімім де, жауапкершілігім де әлдеқайда тереңдей түсті.

Быылғы мерейтой - тек мен үшін емес, жерлестері үшін де, жалпы қазақ елі үшін де аса маңызды дата. Бәкір Тәжібаев - тек ән жазған сазгер ғана емес, халықтың жүрегінен орын алған рухани тұлға. Оның «Ақбұлақ» сияқты әндері ұрпақтан - ұрпаққа жалғасып, қазақтың ән қазынасын байытып келеді. Біз үшін, жерлестері үшін бұл әндер - ұлттық мәдениетіміздің айнасы, рухани мұрамыздың алтын дінгеі.

Жерлесі ретінде мен оның мұрасын мақтан тұтамын. Келешек ұрпақ та бұл әндерді ұмытпай, қадірін түсініп өссе екен деймін. Бұл мерейтой - Бәкір Тәжібаевтың өнері мәңгі жасайтынының айғағы. «Ақбұлақ» сияқты туындылар арқылы ол әлі күнге дейін жүректерде өмір сүріп, ұрпаққа өнеге, рухани азық болып қалауда. Бәкір ағамның өнері - тек әуен емес, сезім, ізгілік, ұлттық болмыс, бала кезімізден тағы бұлақ сияқты таза әрі мәңгілік. Сол сезім менің әр орындауымда, әр тыңдаған сәтімде қайта тіріледі, жүрекке үңілтеді, туған жерге деген сағынышқа жетелейді.

Өйгерім ЖАРТИНА.

Лиза МЕДИЕВА, Б.Тәжібаевтың қарындасы Қибабтың келіні:

ЕСТЕЛІКТЕН ӨШПЕГЕН ӘУЕН

Ағам туралы естелік көп. Соның бірі - 1987 жылдың қысы. Ауылға келген сол бір сапар әлі күнге дейін көз алдымда. Шай құйып отырған сәтте айтқан әңгімелері, әр сөзіндегі жылылық, әр қимылындағы қарапайымдық ұмытылар емес.

Сол күні, өзімше ағамның жары Сапаргүл апамызды «өте әдемі екен» деп қалғанымы бар. Сонда ағам өңіміні өзі сабақтап әкетіп еді. «Оның ұлты - татар. Он алты жасында ғашық болдым. Консерваторияда оқып жүрген кезімде, он сегізге толғанып күттік. Ақ Сапашыма "Әдемі - ау" өнін оның келбетіне қарап шығардым», - дегені әлі күнге дейін құлағымда жаңғырып тұрғандай. Демек, бұл - махаббаттан туған ән ғой.

Ағамның әр сөзінен өнеге есіп тұратын. Үйіне қонаққа барған сайын: «Иманды болыңдар, үлкенді сыйлаңдар, кішіге қамқор болыңдар», - деп отыратын. Бұл жай ғана ақыл емес, өзі өмір бойы ұстанған қағидасы еді. Сол сөздер бүгінде де санамда жаңғырып, жол көрсетіп тұрғандай.

Әнге шабыт ағамға бірде аяқ астынан, бірде тылсым тыныштықтан келетін. Кейде бір ұйықтап тұрып, домбыраның қолына алып, өнге салып кететін сәттері болатын. Ол үшін шабыт - жоспармен емес, жүректен келетін құбылыс еді.

Өмірінің соңғы жылдары денсаулығы сыр беріп, ауырыңқырап жүргенімен, шығармашылықтан қол үзген жоқ. Керісінше, пластинкаларын, дайын тұрған және әлі де жазылып жатқан қаншама әндерін айтып, болашаққа аманаттайтын. Сол асыл дүниелерін Қарауылкелдідегі музейге тапсырды. Бұл - туған жерге, ел-

Отбасылық - тұрмыстық қатынастар саласында аса ауыр қылмыстардың өсуі қоғамда алаңдаушылық туғызуда. Осыған байланысты әйелдер мен балалардың құқықтарын қорғау, қоғамдағы құдалау (сталкинг) әрекеттерінің алдын алу мақсатында

СТАЛКИНГКЕ ТОСҚАУЫЛ: ОТБАСЫЛЫҚ ҚҰНДЫЛЫҚТАР МЕН ҚАУІПСІЗДІК МӘСЕЛЕСІ ТАЛҚЫЛАНДЫ

рыз айының алғашқы онкүнді аралығында ауданда некеге мәжбүрлеу, сталкинг және әйелдерге қатысты өзге де зорлық - зомбылық түрлерінің алдын алу, сондай - ақ құқықтық сауаттылықты арттыру және нәлдік төзімділікті қалыптастыру бағытында

«Сталкингті ТОҚТАТ!» атты ведомстваралық дағдарысқа қарсы кездесу өтті. Жиында соңғы уақытта бөлек алған тұрмыстық зорлық - зомбылықтың статистикасы мен заңнамалық өзгерістер талқыланып, тұрғындарға қауіпсіздік шаралары түсіндірілді.

Жиынды ашқан аудан әкімі жанындағы әйелдер істері және отбасылық - демографиялық саясат жөніндегі комиссия төрағасы Нұржан Адаев бұл мәселенің мемлекеттік деңгейдегі маңыздылығына тоқтал-

ды. Ал Байғанин ауданы ПБ бөлім бастығының орынбасары, полиция подполковнигі Айбек Сағынғановтың келтірген мәліметтері көңілге қорқыныш ұялатты. Қараңыз, 2026 жылдың басынан бері елімізде әйелдерге қатысты 21 аса ауыр қылмыс жасалып, соның салдарынан 14 әйел қаза тапқан. Ал ауданда өткен жылы отбасылық жанжал бойынша 83 хабарлама тіркелген. Ал 2026 жылдың алғашқы айында 8 құқық бұзушылық анықталып, тиісті тұлғаларға қорғау нұсқамалары берілген.

- Отбасылық - тұрмыстық қатынастар саласындағы қылмыстардың өсуі қатты алаңдатады. Қаңтар айының өзінде 19 аса ауыр қылмыс тіркелді - бұл іс жүзінде күн сайын бір қайғылы оқиға орын алып жатыр деген сөз, - деді подполковник.

Кездесуде аудандық ПБ инспекторы, полиция лейтенанты Ақжан Құлжанова қазіргі қоғамда жиі кездесетін «сталкинг» терминіне де түсінік берді. Сталкинг - бұл адамның еркінен тыс оны аңду, хабарлама арқылы мазау және психологиялық қы-

сым көрсету. Маңызды факт: Қазақстан Республикасының Қылмыстық кодексінің 115-1-бабына сәйкес, сталкинг үшін 200 АЕК-ке дейін айыппұл, 200 сағатқа дейін қоғамдық жұмыстар және 50 тәулікке дейін қамау жазасы қарастырылған.

Жиын барысында «Шаңырақ» отбасын қолдау орталығының директоры Балнұр Ермекбаева мен Жастар ресурстық орталығының басшысы Мейірболат Шаңдыбай зардап шеккендерге көрсетілетін психологиялық және әлеуметтік көмек тетік-

терін түсіндіріп өтті. Ардагерлер мен аналар ұйымының өкілдері де сөз алып, «тәрбие басы - тал бесіктен» екенін айтып, әйелге деген құрметті арттыру керектігін жеткізді.

Жиын соңында қатысушыларға арнайы жадынамалар таратылып, «жоқ» деген сөзді есту және құрметтеу - мәдениеттіліктің белгісі екені айтылды. Мамандар кез келген құдалау дерегі бойынша уақытылы 102 нөміріне хабарласуды тағы да еске салды.

Айта кететін жәйт, ақпан айының 9-ынан бастап нау-

ақпараттық - түсіндіру науқаны аясында бірқатар іс - шаралар өткізу жоспарлануда. Аталған іс - шараларға білім бөлімдері, ауылдық округ әкімдіктері, полиция бөлімі, колледждер, аудан әкімі жанындағы әйелдер істері және отбасылық - демографиялық саясат жөніндегі комиссия мүшелері, жастар ресурстық орталықтары, аудандық аурухана, аудандық кітапхана және ішкі саясат бөлімі атсалысатын болады.

«Жем - Сағыз» ақпарат.

КИБЕРБУЛИНГ – цифрлық дәуірдегі қауіпті құбылыс

Қазіргі уақытта интернет пен әлеуметтік желілер адамдардың күнделікті өмірінің ажырамас бөлігіне айналды. Ақпарат алмасу, білім алу, қарым - қатынас жасау бұрынғыдан әлдеқайда жеңілдеді. Алайда цифрлық кеңістіктің дамуы жаңа қауіптерді де қатар алып келді. Солардың бірі - кибербулинг. Бұл - интернет арқылы адамды қорлау, кемсіту, қорқыту немесе әдейі психологиялық қысым көрсету әрекеттері. Кибербулинг кез келген жастағы адамға әсер етуі мүмкін, бірақ ол әсіресе жасөспірімдер мен жастар арасында жиі кездеседі.

Кибербулинг түрлі формада көрініс табады. Әлеуметтік желілерде қорлайтын пікірлер жазу, жалған ақпарат тарату, жеке фотосуреттерді рұқсатсыз жариялау, қорқыту немесе мазақ ету - мұның барлығы цифрлық қысымның түрлері болып саналады. Онлайн кеңістіктің ерекшелігі - мұндай әрекеттердің көпшілік алдында жылдам таралуы. Сондықтан жәбірленуші өзін жалғыз сезініп, психологиялық тұрғыдан ауыр күйзеліске ұшырауы мүмкін.

Кибербулингтің салдары өте күрделі. Ол адамның өзіне деген сенімін төмендетіп, үрей мен күйзеліс тудырады. Кейбір адамдар қоғамнан оқшауланып, оқу немесе жұмысқа деген қызығушылығын жоғалтады.

Әсіресе жасөспірімдер үшін мұндай қысымның өсері ұзақ уақыт сақталуы мүмкін. Сондықтан бұл мәселе тек жеке адамның ғана емес, бүкіл қоғамның назарын талап етеді.

Кибербулингтің алдын алу үшін әрбір азамат интернет мәдениетін сақтауы қажет. Онлайн қарым - қатынаста әдептілік таныту, жеке мәліметтерді қорғау, күмәнді аккаунттармен байланыс орнатпау - қауіпсіздіктің негізгі шарттары. Егер адам цифрлық қысымға тап болса, оны жасырып қалмай, ата - анасына, мұғалімге немесе тиісті мамандарға хабарлау маңызды. Қоғамда цифрлық қауіпсіздік туралы тұрақты түсіндіру жұмыстары жүргізілген жағдайда ғана бұл мәселенің алдын алуға болады.

Бүгінгі күні ақпараттық кеңістіктің қауіпсіздігі - уақыт талабы. Интернетті мәдениетті әрі жауапкершілікпен пайдалану әр адамның міндеті. Кибербулингке қарсы тұру - өзара құрмет пен адамгершілік қағидаларын сақтау арқылы жүзеге асады. Қауіпсіз цифрлық орта қалыптастыру - болашақ ұрпақтың амандығы мен қоғамның тұрақты дамуының маңызды кепілі.

Байғанин аудандық ішкі саясат бөлімі.

«МЕМЛЕКЕТТІК ТІЛ»

Жалпы еліміздің ұлттық қауіпсіздігі, әлеуметтік тұрақтылығы мен интеллектуалды даму мәселесі мемлекеттік тіліміздің ұлттық дәрежесімен тікелей байланысты. Тіл - еліміздің мәдениетін қалыптастырып, оның тарихын, тұрмысы мен әдеп - ғұрпын және салт - дәстүрлерін терең танытуға мүмкіндік береді. Сондықтан да мемлекеттік тілді білу - қажеттілік екенін насихаттаудың маңызы зор. Тіл - ұлттың аса ұлы иілігі, әрі оның ажырағысыз белгісі. Халық арасындағы бірлікті ұстап тұрған тіл мәселесі маңызды болғандықтан, еліміз дамып, мемлекетіміз өркендесін десек, әуелі ұлтты ұйымдастырудың құралы болып отырған қазақ тілінің мәртебесін көтеруде белсенділік танытуымыз керек.

Ұлтына, дініне қарамастан барлық қазақстандық мемлекеттік тілдің қызмет тілі екенін түсініп, аса үлкен жауапкершілікпен қарағандары дұрыс. Қазіргі таңда барлық мемлекеттік қызметтерде бұл мәселе қолға алынып, жүзеге асырылып жатыр. Мемлекеттік тіліміздің дамуы, өркендеуі тек сот саласына ғана емес барлық салаларды қамтыған кезде нәтиже беретіні анық. Егер еліміздің әрбір азаматы осы жауапкершілікті сезініп мемлекеттік тілді жақсы меңгеріп оны құрметтесе бұл өзекті мәселенің оң шешімі табылатыны анық.

Қазақстан біртұтас мемлекет. Мемлекеттік органдарда іс-қағаздар, жалпы құжат айналымы мемлекеттік тілде жүргізілгені жөн. Заң қағидаларына сүйеніп мемлекеттік органдар мен мекемелерден, басқа ұйымдар мен кәсіпорындардан талап арыздарды сотқа мемлекеттік тілде тапсыру туралы мәселе тұр.

Қазақстан Республикасының сот жүйесінде мемлекеттік тілді дамыту, оның қолданылу аясын кеңейту мақсатында мемлекеттік органдармен жұмыстар тұрақты түрде жүргізіліп, сотқа жолданатын істерді мүмкіндігінше мемлекеттік тілде жолдауды, істерді жолдау барысында құжаттарды сауатты және толық толтыру және тиянақты ұсыну керек екендігі жөнінде үнемі түсіндірілуде.

У. А. АЙТЖАНОВА, Байғанин аудандық сотының төрағасы.

ӨСУ, СЕНІМ, МАҚСАТ: аналар таңдаған жол

Қазіргі таңда психологиялық көмектің дәстүрлі кеңес беруден бөлек, ойын арқылы сананы трансформациялау әдісі танымал болып келеді. Қоғамдағы аналардың психологиялық саулығын нығайту, ішкі сенімін арттыру және жеке дамуына серпін беру мақсатында Жастар ресурстық орталығында жас аналарға арналған «Өсу. Сенім. Мақсат» атты психологиялық - трансформациялық ойын ұйымдастырылды. Іс - шараны педагог - психолог, игропрактик Ақбота Құлмырзаева жүргізді.

сы - ананың ішкі әлеміндегі «менің» ояту. Егер ана бақытты әрі өзіне сенімді болса, бала да сау, бақытты ортада өседі. «Өсу. Сенім. Мақсат» - бұл жай ғана сөздер емес, бұл әр әйел затының өмірлік ұстанымы болуы тиіс. Бұл - таза психология. Карта салу, бал ашу емес. Сана мен саусақтың бір тіл-

холог. Қатысушылар үшін орын саны шектеулі болған психологиялық - трансформациялық ойынға келген аналар шара соңында алған әсерлерімен бөлісіп, мұндай кездесулердің жиі ұйымдастырылғанын қалайтындарын жеткізді. Ұйымдастырушылардың айтуынша, алдағы

де сөйлеуі, яғни үйлесімі. Миымыз «сигнал» береді, саусақ орындайды. Демек біздің ішкі әлеміміз саусағымыздың ұшында. Сіздің саусағыңыз таңдаған карта - жаныңыздың қалауы, - дейді пси-

уақытта да жас аналарға арналған психологиялық қолдау шаралары жалғасын табады. Өйткені саналы, сенімді ана - қоғамның берік тірегі.

Өйгерім ЖАРТИНА.

МИЛАН МЕН КОРТИНА – 2026: Альпі бөктеріндегі ақ Олимпиада алауы

MILANO CORTINA 2026

Италияның Милан және Кортина-д'Ампеццо қалаларында XXV қысқы Олимпиада ойындарының шымылдығы түрілді. Әлемнің 93 елінен келген 3 500-ге жуық спортшы 17 күн бойы «жылдам, биік, күшті және бірге» қағидасымен бақ сынады. Биылғы Олимпиада тек спорттық дода ғана емес, Италияның тарихы мен заманауи сәнін ұштастырған нағыз мәдени мерекеге айналуда.

ОЛИМПИАДА ОЙЫНДАРЫ МИЛАН МЕН КОРТИНА-Д'АМПЕЦЦО КУРОРТЫНДА ӨТУДЕ

Бұл жолғы доданың басты ерекшелігі – Олимпиада тарихында алғаш рет екі қаланың бірдей ресми қожайын мәртебесін иеленуі. Муз үстіндегі жарыстар, оның ішінде хоккей, мәнерлеп сырғанау, шорт - трек сән мен дизайн астанасы Миланда өтсе, қар үстіндегі бөсекелер Альпі тауының маржаны санала-

тын Кортина-д'Ампеццо курортында ұйымдастырылуда.

Ашылу салтанаты аты аңызға айналған «Сан - Сиро» стадионында өтіп, оған әлемдік жұлдыздар Андреа Бочелли мен Мэрайя Кэри қатысып, кештің сәнін кіргізді. Ал жабылу салтанаты Веронадағы ежелгі Рим дәуірінен қалған амфитеатрда өтеді деп жоспарланған.

Милан – Кортина Олимпиадасының басты ерекшелігі – бұрыннан бар спорт нысандарының кеңінен қолдану. Ұйымдас тырушылар жаңа ғимараттар салудан гөрі, қолданыстағы арена-лар мен кешендерді жаңғыртуға басымдық беріп отыр. Бұл шешім экологияға түсетін салмақты азайтып, Олимпиададан кейін де инфрақұрылымның халық игілігіне қызмет етуіне мүмкіндік береді.

Ойындар аясында көлік қатынасы жақсартылып, теміржол және жол желілері жаңартылады. Сонымен қатар, жаңартылатын энергия көздерін пайдалану, қалдықтарды азайту, көмірқышқыл газының шығарылуын шектеу секілді экологиялық талаптар қатаң сақталмақ.

ЕЛ НАМЫСЫН 36 СПОРТШЫ ҚОРҒАЙДЫ

Биылғы Олимпиадада Қазақстан намысын 18 ер адам

мен 18 әйел адамнан құралған 36 спортшы қорғайды. Айта кетерлігі, бұл – еліміздің Олимпиада тарихындағы ең жас құрамы, яғни орташа жас – 25 жас. Атап айтсақ, ең жас спортшы – 16 жасар фристайл акробатшы Асан Асылхан болса, ең тәжірибелі, жасы үлкен спортшы – 33 жастағы шорт - трекші Абзал Ажығалиев.

Ашылу салтанатында көк байрағымызды шорт - трек шебері Денис Никиша мен фрис тайлшы Аялым Әмренова нық сеніммен ұстап шықты.

ҚАЗАҚСТАН ЕНШІСІНДЕ 9 СПОРТ ТҮРІНЕН ЛИЦЕНЗИЯ БАР

Фристайл - могул - Павел Колмаков, Юлия Галышева, Аялым Әмренова, Анас Ұлтасия Городко.

Фристайл - акробатика - Дінмұхаммед Райымқұл, Шерзод Хаширбаев, Роман Иванов, Асан Асылхан, Аяна Жолдас.

Биатлон - жаттықтырушылар кеңесінің шешімімен Владислав Киреев, Әсет Дүйсенов, Милана Генева, Айша Ракишева қысқы Олимпиадада сайысады.

Тау шаңғысы спорты - Ростислав Хохлов, Александра Скороходова.

Шаңғы қоссайысы - Шыңғыс Рақпаров.

Шаңғы жарысы - Әмірғали Мұратбеков, Наиль Башмаков, Виталий Пухало, Анна Мельник, Дарья Ряжко, Ксения Шалыгина, Надежда Степашкина.

Шаңғымен тұғырдан секіру - Данил Васильев, Илья Мизерных.

Конькимен жүгіру спорты - Евгений Кошкин, Кристина Силаева, Елизавета Голубева, Надежда Морозова, Арина Илья-

ценко.

Шорт - трек - Абзал Әжғалиев, Денис Никиша, Ольга Тихонова, Яна Хан.

Мәнерлеп сырғанау - Михаил Шайдаров, Софья Самоделкина.

ЖАҢА СПОРТ ТҮРІ ЖӘНЕ ЕРЕКШЕЛІКТЕР

Милан Олимпиадасында алғаш рет ски - альпинизм, яғни

тауға шаңғымен өрмелеу және түсу ресми бағдарламаға енді. Бұл – тау спортына құмар қауым үшін үлкен жаңалық. Сонымен қатар, 12 жылдық үзілістен кейін NHL Ұлттық хоккей лигасы жұлдыздарының Олимпиадаға оралуы шайбалы хоккейдің деңгейін бұрын - сонды болмаған биіктікке көтерді.

АЛҒАШҚЫ НӘТИЖЕЛЕР

Олимпиаданың алғашқы күндерінде - ақ конькимен жүгірушілеріміз жоғары деңгей көрсетті.

XXV қысқы Олимпиада ойындарында алғашқы нәтижеде жоқ емес. олар, 3000 метрге жүгіруде 5-орын иеленген - Надежда Морозова. Бұл – өте жоғары көрсеткіш, өйткені ол әлемнің ең үздік ондығына кіріп, жұлдеге бір табан жақын қалды. Ал, Елизавета Голубева осы қашықтықта 10-орынға табан тіреді.

ЖҮЛДЕГЕРЛЕРГЕ СЫЯҚЫ БЕРІЛЕДІ

Қазақстан олимпиада ойындарында алтын алған спортшыға 250 мың доллар, күміс жұлдеге 150 мың доллар, қола медальға 75 мың доллар сыйақы тағайындаған. 4 - 5 - 6 орын алғандарға, тиісінше, 30 мың, 10 мың, 5 мың доллар береді. Қазақстаннан 2014 жылы Денис Тен (мәнерлеп сырғанау), 2018 жылы Юлия Галышева (фристайл могул) қола медаль иеленген. Қазақстан 2022 жылғы олимпиадада жұлдесіз қалды.

Өйгерім ӘНУАРБЕК.

ХАБАРЛАНДЫРУ

«IC Petroleum» ЖШС "Қаратөбе кен орнында қаттық қысымды ұстап тұру жүйесі" жұмыс жобасына ҚОҚ бөлімі тақырыбында ашық жиналыстар арқылы қоғамдық тыңдаулар өткізілетіні туралы хабарлайды.

Әсер ету аумағы: Г-17 (47°55' 44.09", 56°33', 59.52); Г-22 (47°55' 27.56", 56°33', 44.29)

Г-31 (47°55' 02.41", 56°33', 17.10); 358 (47°55' 58.79", 56°32', 06.01).

Қоғамдық тыңдау 2026 жылғы 19 наурызда сағат 14:00-де Ақтөбе облысы, Байғанин ауданы, Жарқамыс а. о., Жарқамыс а., Орталық көшесі 114А, Мәдениет үйі.

Онлайн қатысу үшін сілтеме бойынша өту керек: <https://us05web.zoom.us/j/9394700673?pwd=zhvE1ZlmbbQAh4DtZrLobQyrb1g1zO.1&omn=82387083737>

Конференция идентификаторы: 939 470 0673; кіру коды: 7rDKhM.

Бастамашысы: "IC Petroleum" ЖШС (БИН: 201040025752), +7(705)-604-60-07, ugynbasarov.gasir@icpetroleum.kz

Жобалық құжаттаманы әзірлеушінің деректемелері: "Западный Проект" ЖШС, БИН 250440010725, ҚР, Ақтөбе қ., 11 ш / а 13/45, тел.: 8771-1842460, e-mail: aeg-87@bk.ru.

Қоғамдық тыңдау материалдарымен сайтта танысуға болады <https://ndbecology.gov.kz/> . жергілікті атқарушы органның сайтында <https://www.gov.kz/memleket/entities/aktobe-zherpaidalanuy?lang=ru>

Жоба бойынша қосымша ақпаратты мына телефондар бойынша сұратуға болады: +7771 184 24 60, aeg-87@bk.ru.

Ескертулер мен ұсыныстарды «Ақтөбе облысының Табиғи ресурстар және табиғат пайдалануды реттеу басқармасы» ММ қабылдайды, expert_oos@mail.ru, Мекен-жайы: Қазақстан Респ. публикасы, Ақтөбе облысы, Ақтөбе қаласы, Өбілқайыр хан даңғылы, 40.

ОБЪЯВЛЕНИЕ

ТОО «IC Petroleum» объявляет о проведении общественных слушаний посредством открытых собраний на тему: Раздел ООС к рабочему проекту «Система поддержания пластового давления на месторождении Каратюбе»

Территория воздействия: Г-17 (47°55' 44.09", 56°33', 59.52); Г-22 (47°55' 27.56", 56°33', 44.29)

Г-31 (47°55' 02.41", 56°33', 17.10); 358 (47°55' 58.79", 56°32', 06.01).

Общественные слушания состоятся 19 марта 2026 года в 14:00 по адресу: Актобинская область, Байганинский район, Жарқамысский с.о., с.Жарқамыс улица Орталық 114А, дом культуры.

Для участия онлайн необходимо пройти по ссылке: <https://us05web.zoom.us/j/9394700673?pwd=zhvE1ZlmbbQAh4DtZrLobQyrb1g1zO.1&omn=82387083737>

Идентификатор конференции: 939 470 0673; Код доступа: 7rDKhM.

Инициатор: ТОО "IC Petroleum" (БИН: 201040025752), +7(705)-604-60-07, ugynbasarov.gasir@icpetroleum.kz.

Реквизиты разработчика проектных документов ТОО «Западный Проект», БИН 250440010725, РК, г. Ақтөбе, 11 мкр 13/45, тел.: 8771-1842460, e-mail: aeg-87@bk.ru.

С материалами общественных слушаний можно ознакомиться на сайте <https://ndbecology.gov.kz/> , на сайте местного исполнительного органа <https://www.gov.kz/memleket/entities/aktobe-zherpaidalanuy?lang=ru>

Дополнительную информацию по проекту можно запросить по тел: +7771 184 24 60, aeg-87@bk.ru.

Замечания и предложения принимает ГУ «Управление природных ресурсов и регулирования природопользования Актобинской области», expert_oos@mail.ru, по адресу: Республика Казахстан, Актобинская область, г. Ақтөбе, пр. Абилқайыр хана, 40

МЕМЛЕКЕТТІК ҚЫЗМЕТШІНІҢ ӘДЕБІ

Мемлекеттік қызмет – қоғам мен мемлекет арасындағы сенімге негізделген ерекше қызмет түрі. Осы сенімді нығайтуда мемлекеттік қызметшінің әдеби маңызды рөл атқарады. Мемлекеттік қызметшінің мінез - құлқы, кәсіби және адамгершілік ұстанымдары мемлекеттік басқарудың тиімділігі мен мемлекеттік органның беделіне тікелей әсер етеді.

Мемлекеттік қызметшінің әдебі – бұл мемлекеттік қызметшінің қызметтік міндеттерін атқару барысында және қызметтен тыс уақытта ұстануға тиіс мінез - құлқы нормалары мен моральдық қағидаттарының жиынтығы. Ол Қазақстан Республикасының заңнамасына, мемлекеттік қызметтің қағидаттарына және жалпы адамзаттық құндылықтарға негізделеді.

Мемлекеттік қызметшінің әдебі келесі негізгі қағидаттарға сүйенеді: Адалдық пен әділдік – қызметтік міндеттерді жеке мүддеден жоғары қою;

ЭЛЕКТР ҚҰРАЛДАРЫНДАҒЫ ӨРТ ҚАУІПСІЗДІГІ

Тұрғын үйлердің өртке қарсы жағдайын талдау олардың қауіпсіз қолданылуы негізінен электр жабдықтары, электр қондырғыларымен құралдарының техникалық жағдайына байланысты екендігін көрсетеді. Өрт қауіпсіздігін қамтамасыз етудің бірыңғай жалпы әдісі, сонымен қатар электр жабдықтарының өрт қауіпсіздігін жеке әдісі жану көзінің пайда болу қауіпін, тез жаңғыш ортаның, өрттің таралу жолдарының пайда болуын жоюды немесе шектеуді көздейді. Өрт қауіпсіздігі талаптарымен электротехникалық және жылыту қондырғыларын құру мен пайдалану кезінде орындалатын ережелер белгіленген, оларды орын-

дау өзінді өрттің пайда болу қауіпін барынша қауіпсіздендіру мүмкіндігін береді.

Электр құралдарын пайдаланған кезде:

- электр қуатын қабылдағыштарды (электр құралдарын) оларды дайындаушы мекемелердің нұсқаулықтары талаптарына сәйкес келмейтін немесе ақаулығы бар болған жағдайларда қолдануға, сонымен қатар зақымданған немесе қорғағыш белгілерін жоғалтқан оқшаулаулары бар электр сымдары мен кабельдерін пайдалануға;

- тежегіштердің балқығыш ендірімелері жанып кеткен жағдайда қолдан жасалған ендірімелерді қоюға болмайды, бұл барлық электр сымдарының қызып кетуіне, олардың қысқа тұйықталуына және өрт-

тің пайда болуына әкеліп соғады;

- ашық электр сымдарын бояуға немесе үстінен түс қағаз жапсыруға;

- ақаулы ажыратқыштарды, розеткалар мен патрондарды қолдануға;

- электр шамдарын жанғыш материалдармен жабуға;

- жылу реттегіші жоқ немесе ақаулы электр жылытқыш құралдарын пайдалануға тыйым салынады.

Электр сымдарына мөлшерден тыс салмақтың түсуін, олардың қатты қызып кетуі мен өтпелі қарсылығын болдырмау үшін жоғары қуатты бірнеше электр құралдарын бір розеткаға қосуға болмайды. Жиі түрде өрттің себептері - қосылып, қараусыз қалған

арттырады, мемлекеттік қызметтің оң имиджін қалыптастырады, қызметтік тәртіп пен ұйымшылдықты күшейтеді, сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін азайтады.

Мемлекеттік қызметшінің әдеп нормаларын бұзуы тәртіптік жауапкершілікке, қызметтік беделдің төмендеуіне және заңнамаға сәйкес өзге де жауапкершілік түрлеріне әкеп соғуы мүмкін. Сондықтан әрбір мемлекеттік қызметші өз әрекетінің салдарын толық түсініп, кәсіби әдепті қатаң сақтауы тиіс.

Әдепті сақтау – бұл тек міндет қана емес, сонымен қатар қоғамға адал қызмет етудің көрсеткіші. Әдепті, жауапты және адал мемлекеттік қызметші – тиімді мемлекеттік басқарудың негізі.

**С. Т. ӘМИДАН,
Байғанин ауданының
өкімі аппаратының Персоналды басқарудың
бірыңғай қызметі (кадр
қызметі) басшысы, Әдеп
жөніндегі уәкіл.**

«Жамбыл Жабаевтың туғанына 180 жыл»

Қазақтың ұлы ақыны, жырау, жыршысы Жамбыл Жабаевтың туғанына биыл 180 жыл. Суырыпсалма ақынның дәстүрдің кәрнекті өкілі Жамбыл Жабаев терең ойлы шығармаларымен елді сусындатқан ұлы тұлға. Ол өзінің табиғи талантымен кез-келген ортада өлең шығарып, суырыпсалма жыр айта берген. Ол тек бір дәуірдің емес, бірнеше тарихи кезеңнің күүсі болған және сол заманның ұнын шығармалары арқылы жеткізген.

Ұлы тұлға Жамбыл Жабаев Жамбыл облысының Жамбыл тауының етегінде дүниеге келген. Өзінің туған жерін мақтан тұтып, үнемі өз өлең жырларында жырлаған. Жамбыл атамыздың шығармашылығы тек қазақ тілінде емес, бірнеше тілге аударылып кең тараған.

Ақын өзінің өлеңдерінде адамгершілік, еңбекқорлық және патриотизм тақырыптарын жиі көтерген. Ол ешқашан шығармаларын өзі жазбаған, жырларын тек ауызша айтқан. Оның барлық өлең, шығармаларын арнайы қағазға түсіріп отыратын адамдар болған. Оның барлық өлең, жырлары бүгінде қазақ халқының қазынасы, рухани әлемнің ажырамас бөлігі.

**Ж. С. АБУБАКИРОВА,
Байғанин аудандық сотының бас маманы.**

электр жылытқыш құралдарының (электр плиталары, су қайнатқыштар, каминдер, үтіктер, грелкалар) жанында орналасқан жанғыш заттардың тұтануы болып табылады. Қосылған электр жылытқыш құралдары жылуды сақтайтын жанбайтын қойғыштарға орнатылуы қажет. Сымдардың оқшауларының кеуіп кетуі мен зақымдалуының алдын алу үшін оларды жылытатын жерлердің (пештер, түтіндіктер, жылыту батареялары, т. б.) бетімен жүргізуге болмайды.

ЕСКЕРТУ:

Үйден ұзақ уақытқа кеткен кезде электр жылытқыш және жарық бергіш құралдардың өшірілгендігін тексеріп, көз жеткізген жөн.

Байғанин ауданының Төтенше жағдайлар бөлімі.

Меншік иесі:

«Қадір Ұлықпан Қаратайұлы» ЖК

Қазақстан Республикасы
Инвестициялар және даму Министрлігі
Байланыс ақпараттандыру және
ақпарат комитетінде

2015 жылғы 8 сәуірде тіркеліп,
№15190-Г куәлігі берілген.

ЖЕМ - САҒЫЗ

Директор — Редактор Ұлықпан ҚАДІР

Редакция оқырман хаттарына жауап бермейді. Оны қайтармайды. Редакцияның тапсырмасы бойынша жазылмаған материалдарға қаламақы төленбейді. Авторлық мақалалар редакцияның түпкілікті көзқарасы болып табылмайды. Жарнамалар мен хабарландырудың мазмұны мен мәтініне жарнама беруші жауапты. * Газеттегі кейбір суреттер ғаламтордан алынды.

«Жем - Сағыз» газеті редакциясының мекенжайы:
030300, Байғанин ауданы
Қарауылкелді селосы,
Д. Қонаев көшесі, №35

Газет аптасына бір рет шығады
Индексі: 65512
Таралымы 1394
Тапсырыс №163
Көлемі 1 баспа табақ.